

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
KOORDİNASYON BİRİMİ

**KAYSERİ İLİNDE FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYİNİN
TESPİTİ**

Proje No: SHD-2016-6413

Proje Türü: Hızlı Destek Projesi

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Doç. Dr. Semra AKSOYLU
İzzet Bayraktar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü

Araştırmacılar:

Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN
İzzet Bayraktar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü

Arş. Gör. Fatih ALTINIŞIK
İzzet Bayraktar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü

Emre Hayri BARAZ
Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD
Finans Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

Ağustos 2016
KAYSERİ

Çalışmamıza sağladığı destekten dolayı T.C. Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi'ne teşekkürlerimizi sunarız.

Proje Yürütücüsü:

Doç. Dr. Semra AKSOYLU

Araştırmacılar:

Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN

Arş. Gör. Fatih ALTINIŞIK

Emre Hayri BARAZ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar	iii
ÖZET	1
ABSTRACT.....	2
GİRİŞ / AMAÇ VE KAPSAM	3
GENEL BİLGİLER	4
GEREÇ VE YÖNTEM	5
BULGULAR.....	5
Demografik Özelliklere Ait Bulgular.....	5
Finansal Okuryazarlık Düzeyine Ait Bulgular.....	7
TARTIŞMA VE SONUÇ	12
KAYNAKÇA.....	13

TABLÖLAR

Tablo 1: İç Anadolu Bölgesi Kredi, Mevduat, BES Bilgisi.....	4
Tablo 2: Demografik Özellikler	5
Tablo 3:Cinsiyet Gruplarına göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)	7
Tablo 4: Meslek Gruplarına göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%).....	8
Tablo 5: Yaş Gruplarına göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)	9
Tablo 6: Eğitim Durumuna göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%).....	10
Tablo 7:Aylık Gelire göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%).....	11
Tablo 8: Kayseri İli Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)	11

ÖZET

Finansal okuryazarlık, bireyin anahtar finansal kavramları anlama derecesinin ve uygun şekilde yapılmış kısa ve uzun vadeli planlarla kişisel finansal durumunu kontrol edebilme yeteneğine sahip olmasının ölçüsü şeklinde tanımlanabilir. Bu bağlamda finansal okuryazarlığın bireyin hem şimdiki hem de gelecekteki ekonomik refahını etkilediği görülmektedir. Bir ailenin ekonomik refahının yüksek olması, çocuklarına sağlayabilecekleri eğitim kaynaklarının da niteliksel ve niceliksel olarak yüksek olması demektir ve bu durum ülke geleceğini doğrudan etkiler.

Türkiye’de son yıllarda mevduat ve bireysel emeklilik gibi araçlarla tasarrufun artması ve kredi, kredi kartı gibi araçlarla da borçlanmanın artması finansal faaliyetlerin yoğunlaştığını göstermektedir. Faaliyetlerin etkin ve verimli olabilmesi için bireylerin finansal okuryazarlıklarının yüksek olması gerekmektedir.

Kayseri’de özel olarak bu çalışmanın yapılmak istenmesinin sebebi; şehrin nüfusunun ve bireylerin tasarruf, yatırım, kredi gibi ekonomik faaliyetlerinin yoğun olması ve bu açıdan Türkiye’nin önde gelen illerinden biri olmasıdır.

ANAHTAR KELİMELER: Finansal Okuryazarlık, Kayseri

ABSTRACT

Financial literacy is defined as a measure of having the ability to control their personal financial situation via short and long-term plans made properly and understanding degree of the financial concepts. In this respect, it is observed that financial literacy effects both the current and future economic prosperity of individuals. The high of a family's economic welfare means the high qualitative and quantitative of resources they offered their children, and this also affects the country's future directly.

Recently In Turkey in, the increase in the savings by tools such as individual retirement accounts and deposits, and the increase in borrowing tools such as credits and credit cards show the concentration of financial activities. For the effectiveness and productiveness of activities, financial literacy of individuals must be high .

The reason of this study applied in Kayseri is intensity of population and economic activities such as individual savings, investments and credits, and so, it is one of Turkey's leading cities.

KEY WORDS: Financial Literacy, Kayseri

GİRİŞ / AMAÇ VE KAPSAM

Finansal okuryazarlık ile ilgili, araştırmacılar ve kurumlar birçok farklı isim ve tanım kullanmaktadırlar. Literatürde “finansal eğitim”, “finansal farkındalık”, “finansal yeterlilik” gibi kavramlar kullanılsa da Türkiye’de “Finansal Okuryazarlık” kavramı kabul görmüştür. Kavram ile ilgili birçok tanım da bulunmaktadır. Mesela; Remund’un yaptığı tanıma göre; finansal okuryazarlık “bireyin anahtar finansal kavramları anlama derecesinin ve uygun şekilde yapılmış kısa ve uzun vadeli planlarla kişisel finansal durumunu yürütebilme yeteneğine sahip olmasının ölçüsüdür” (Remund, 2010, s. 284). AICPA (American Institute of Certified Public Accountants)’nın tanımına göre ise; “bir kimsenin hayattaki amaçlarına ulaşabilmesi ve finansal refahı yakalayabilmesine yönelik basiretli kararlar vermesi için finansal durumunu etkin bir şekilde değerlendirmesi ve idare etmedeki kabiliyetidir”(AICPA, 2016). Noctor ve diğerleri (1992) de finansal okuryazarlığı, bireylerin paralarını yönetmeleri esnasında değerlendirmelerini bilinçli şekilde yapabilmesi ve efektif kararlar alabilmesi şeklinde tanımlamışlardır (Goel & Khanna, 2013, s. 338).

Bu tanımlara bakıldığı zaman finansal okuryazarlığın bireyin sadece şimdiki değil, gelecekteki ekonomik refahını da etkilediği görülmektedir. Bir ailenin ekonomik refahının yüksek olması, çocuklarına sağlayabilecekleri eğitim kaynaklarının da niteliksel ve niceliksel olarak yüksek olması demektir ve bu durum ülke geleceğini doğrudan etkiler.

Türkiye’de son yıllarda mevduat ve bireysel emeklilik gibi araçlarla tasarrufun artması; kredi, kredi kartı gibi araçlarla da borçlanmanın artması finansal faaliyetlerin yoğunlaştığını göstermektedir. Faaliyetlerin etkin ve verimli olabilmesi için bireylerin finansal okuryazarlıklarının yüksek olması gerekmektedir.

Finansal okuryazarlık düzeyini artırmak ve bireyler üzerinde bu konuda bir farkındalık oluşturmak için atılması gereken ilk adım bu düzeyin belirlenmesidir.

Kayseri’de özel olarak bu çalışmanın yapılmak istenmesinin sebebi; şehrin nüfusunun ve bireylerin tasarruf, yatırım, kredi gibi ekonomik faaliyetlerinin yoğun olması ve bu açıdan Türkiye’nin önde gelen illerinden biri olmasıdır. Bu konuda İç Anadolu Bölgesi’ndeki illere ilişkin bazı bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: İç Anadolu Bölgesi Kredi, Mevduat, BES Bilgisi

İller (İç Anadolu Bölgesi)	2014 Nüfus	2014 Toplam Mevduat (₺)	2014 Toplam Kredi (₺)	2014 BES Katılımcı Adedi
Ankara	5.150.072	148.987.787,00	131.313.167,00	475.087
Konya	2.108.808	10.360.662,00	20.583.369,00	90.866
Kayseri	1.322.376	9.275.706,00	13.996.212,00	58.902
Eskişehir	812.320	7.381.448,00	8.922.412,00	66.089
Sivas	623.116	3.165.142,00	3.896.212,00	21.032
Yozgat	432.560	1.833.794,00	2.414.974,00	12.024
Aksaray	384.252	2.471.691,00	2.016.860,00	13.002
Niğde	343.898	1.261.640,00	2.087.311,00	13.163
Nevşehir	286.250	1.987.726,00	2.199.467,00	13.649
Kırıkkale	271.092	905.742,00	3.499.287,00	10.607
Karaman	240.362	1.458.128,00	1.834.488,00	11.557
Kırşehir	222.707	1.538.121,00	1.775.018,00	9.185
Çankırı	183.550	719.849,00	1.272.192,00	5.727

Çalışmada Kayseri ilini temsil nitelik ve niceliğine sahip örneklem oluşturulmuş ve bu örnekleme yüz yüze görüşme yöntemiyle hazırlanan seviye belirleyici anket uygulanmıştır.

GENEL BİLGİLER

Finansal okuryazarlık ile ilgili yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmalara bakıldığında Türkiye geneline veya belirli bir gruba yapılan çalışmalara rastlanmıştır ama Kayseri ile ilgili herhangi bir seviye tespit çalışmasına rastlanmamıştır. Çalışma sonucunda Kayseri iline ait finansal okuryazarlık seviyesi ve bu seviye ile ilişkili faktörler belirlenmiştir. Kayseri, 2014 Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre toplam mevduat (9.275.706,00 ₺) ve toplam kredi (13.996.212,00 ₺) büyüklüğünde İç Anadolu Bölgesinde üçüncü sırada yer almaktadır. Finansal büyüklükleri ile bölgesinde öncü illerden biri olan bir ilde finansal okuryazarlık düzeyinin tespiti ile ilgili bir araştırma yapılmamış olması büyük bir eksikliklerdir.

Çalışma sonucunda, öncelikle Türkiye’de finansal okuryazarlık ile ilgili yeterli düzeye ulaşmamış veriler en azından Kayseri ili bazında toplanmış ve üniversitenin faaliyette bulunduğu şehir hakkında daha önce çalışılmamış bir alanda literatüre katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmanın anakütlesi Kayseri ilindeki bireylerden oluşmaktadır. Anakütle içerisinde istatistiki örneklem oluşturma teknikleri kullanılarak belirlenen anakütleyi temsil etme nitelik ve niceliğine sahip bireylere yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulanmıştır.

Çalışmada kullanılan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda bireylerin demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla cinsiyet, yaş, eğitim durumu, aylık gelir ve meslek soruları yer almaktadır. İkinci kısımda ise OECD'nin finansal okuryazarlık düzeyi ile ilgili küresel çapta ölçümlendiği; basit bölme işlemi, paranın zaman değeri, ödenen faiz, basit faiz, bileşik faiz, risk-getiri ilişkisi, enflasyon ve finansal çeşitlendirme başlıklarına uygun sorular kullanılmıştır. Ölçeğin oluşturulmasında Engin ve Cihangir (2015), Alkaya ve Yağlı (2015) çalışmalarından ve OECD ölçek hazırlama klavuzundan faydalanılmıştır.

Sonuç olarak, Kayseri ilinde yaşayan bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerini küresel standartlarda belirlemek için anket çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonunda, elde edilen bulgular değerlendirilerek finansal okuryazarlık düzeyi ile ilgili Kayseri iline özgü sonuçlara ulaşılmıştır.

BULGULAR

Demografik Özelliklere Ait Bulgular

Çalışmanın ilk bölümünde anket uygulanan bireylere cinsiyetleri, meslekleri, yaşları, eğitim ve gelir düzeyleriyle ilgili sorular yöneltilmiş ve örneklemle ilgili demografik bilgilere ulaşılmıştır. Bu kapsamda elde edilen bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Demografik Özellikler

Cinsiyet	Frekans	%	Yaş Grubu	Frekans	%
Kadın	200	50	18-24	62	15,5
Erkek	200	50	25-34	94	23,5
Toplam	400	100	35-44	119	29,75
Meslek	Frekans	%	45-54	70	17,5
İşsiz	32	8	55-64	31	7,75
Özel Sektör (Mavi Yakalı)	61	15,25	65 ve üzeri	24	6
Özel Sektör (Beyaz Yakalı)	24	6	Toplam	400	100
Kamu Görevlisi (Mavi Yakalı)	12	3	Eğitim Düzeyi	Frekans	%

Kamu Görevlisi (Beyaz Yakalı)	35	8,75	İlkokul	54	13,5
Serbest Meslek	90	22,5	Ortaokul	70	17,5
Emekli	38	9,5	Lise	153	38,25
Ev Hanımı	60	15	Üniversite	113	28,25
Öğrenci	48	12	Lisansüstü	10	2,5
Toplam	400	100	Toplam	400	100
			Gelir Düzeyi (Aylık ₺)	Frekans	%
			1000 ve altı	130	32,5
			1001-2000	109	27,25
			2001-3000	32	8
			3001-4000	22	5,5
			4001 ve üzeri	107	26,75
			Toplam	400	100

Tablo 2’de de görüldüğü üzere örneklem oluşturmak amacıyla Kayseri ilindeki 200 kadın ve 200 erkekten oluşan toplam 400 kişilik bir grup çalışmaya dahil edilmiştir.

Örnekleme oluşturan bireylere mesleklerinin tespit edilmesi amacıyla yöneltilen soruya verilen cevaplar ışığında herhangi bir işte çalışan bireylerin 8 farklı meslek grubuna mensup oldukları saptanmıştır. Bu bağlamda meslekler göz önünde bulundurulduğunda öne çıkan grubun serbest meslek mensupları (%22,5) olduğu, bunu mavi yakalı özel sektör çalışanlarının (%15,25) takip ettiği gözlenmektedir. Herhangi bir işte çalışmayanların oranı yaklaşık %8 olup bunun TÜİK¹ tarafından açıklanan Türkiye geneli 15 ve daha yukarı yaştakilerin nisan ayına ait işsizlik oranının (%9,3) biraz altında olduğu anlaşılmaktadır.

Bireylerin yaş gruplarına göre dağılımlarına bakıldığında 35-44 yaş aralığının (%29,75) ön plana çıktığı gözlenmektedir. Bu grubu %23,5’lik bir oranla 25-34 yaş aralığı takip etmektedir. En az bireyin yer aldığı grup ise %6’lık oranla 65 ve üzeri yaş aralığıdır.

Bir diğer demografik bilgi olan eğitim durumu ele alındığında anket uygulanan örneklemde yer alan bireylerin mezuniyet derecelerinin yoğunlukla lise (%38,25) olduğu, ardından üniversite mezunlarının (%28,25) geldiği anlaşılmaktadır. Lisansüstü mezuniyet derecesinin ise oldukça düşük (%2,5) olduğu göze çarpmaktadır.

Bireylerin aylık gelir düzeyleri ele alındığında ise işsizlerin, ev hanımlarının ve öğrencilerin de etkisiyle geliri aylık 1.000 ₺ ve altında olanlar (%32,5) ön plana çıkmaktadır.

¹Konuyla ilgili detaylı verilere <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=21572> adresinden ulaşılabilir.

Bu grubu %27,25’lik bir oranla aylık geliri 2.001 ₺ ile 3.000 ₺ arasında olanlar takip etmektedir. En düşük sayıda bireyin toplandığı grup ise %5,5’lik oranla aylık geliri 3.001 ₺ ile 4.000 ₺ arasında olanlardır.

Finansal Okuryazarlık Düzeyine Ait Bulgular

Çalışmanın ikinci bölümünde anket uygulanan bireylere çeşitli sorular yöneltilerek bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerine ilişkin bilgilere ulaşılmıştır. Bu kapsamda elde edilen bulguların bireylerin demografik bilgileriyle arasındaki ilişki aşağıdaki tablolarda detaylıca gösterilmiştir.

Bireylerin cinsiyetleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3:Cinsiyet Gruplarına göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)

		Bölme	Paranın Zaman Değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
Kadın	Doğru	54	64	78	38	28	39	57	18
	Yanlış	34	25	11	35	40	29	26	47
	Bilm.	12	11	11	27	32	31	17	35
Erkek	Doğru	60	71	84	52	40	47	63	21
	Yanlış	33	23	8	33	37	35	25	57
	Bilm.	7	6	8	15	23	18	12	22

Bireylerin finansal okuryazarlık düzeyleri cinsiyet yönünden ele alındığında erkeklerin soruların tamamında doğru cevap verme oranlarının kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu Tablo 3’te gözlenmektedir. Sorulara doğru cevap verme oranları arasındaki fark çeşitlendirme konusunda %3 gibi oldukça düşük durumdayken, söz konusu fark bileşik ve basit faiz konularında sırasıyla %12 ve %14’e çıkmaktadır.

Bireylerin meslekleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo 4: Meslek Gruplarına göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)

		Bölme	Paranın Zaman Değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
İşsiz	Doğru	41	75	84	38	19	25	63	25
	Yanlış	47	12,5	0	31	47	44	22	47
	Bilm.	12	12,5	16	31	34	31	15	28
Özel Sektör Mavi Yaka	Doğru	56	59	64	34	38	52	52	28
	Yanlış	34	31	20	50	38	28	33	44
	Bilm.	10	10	16	16	24	20	15	28
Özel Sektör Beyaz Yaka	Doğru	67	83	96	71	54	46	75	13
	Yanlış	29	17	0	21	25	33	21	71
	Bilm.	4	0	4	8	21	21	4	17
Kamu Mavi Yaka	Doğru	67	75	75	42	8	42	33	8
	Yanlış	17	25	8	25	50	25	25	50
	Bilm.	16	0	17	33	42	33	42	42
Kamu Beyaz Yaka	Doğru	88	89	91	63	37	57	57	26
	Yanlış	12	11	6	31	57	17	31	63
	Bilm.	0	0	3	6	6	26	12	11
Serbest Meslek	Doğru	56	71	85	53	38	44	67	14
	Yanlış	36	20	11	29	37	34	22	60
	Bilm.	8	9	4	18	25	22	11	26
Emekli	Doğru	66	72	92	58	29	39	76	21
	Yanlış	26	23	3	18	34	32	16	47
	Bilm.	8	5	5	24	37	29	8	32
Ev Hanımı	Doğru	32	47	65	15	20	25	43	8
	Yanlış	48	37	17	38	35	38	32	43
	Bilm.	20	16	18	47	45	37	25	48
Öğrenci	Doğru	65	71	96	54	44	52	71	25
	Yanlış	31	25	2	40	41	33	19	54
	Bilm.	4	4	2	6	15	15	10	21

Tablo 4 incelendiğinde meslek gruplarından özel sektör beyaz yakalı çalışanlar ile kamu sektörü beyaz yakalı çalışanların ön plana çıktığı gözlenmektedir. Her iki grup çalışanların 3'er konudaki sorulara en yüksek oranda doğru cevap verdikleri ortaya

çıkmaktadır. Emekliler, öğrenciler ve özel sektör mavi yakalı çalışanların ise birer konuda soruları doğru cevaplama da diğer grupların önünde yer aldıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca kamu sektörü mavi yakalı çalışanların, serbest meslek mensuplarının, herhangi bir işte çalışmayanların ve ev hanımlarının konuların hiçbirisiyle ilgili sorularda diğer grupların önünde yer almadığı gerçeğiyle karşı karşıya kalınmaktadır.

Bireylerin yaşları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5: Yaş Gruplarına göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)

		Bölme	Paranın Zaman Değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
18-24	Doğru	60	69	93	50	40	43	71	23
	Yanlış	37	23	5	39	42	34	19	54
	Bilm.	3	8	2	11	18	23	10	23
25-34	Doğru	63	74	83	45	37	49	69	26
	Yanlış	30	20	10	34	38	30	16	55
	Bilm.	7	6	7	21	25	21	15	19
35-44	Doğru	56	68	80	46	30	42	55	13
	Yanlış	36	24	13	36	45	35	30	57
	Bilm.	8	8	7	18	25	23	15	30
45-54	Doğru	51	63	72	46	36	46	56	21
	Yanlış	36	31	9	37	37	33	33	49
	Bilm.	13	6	19	17	27	21	11	30
55-64	Doğru	55	71	84	52	32	39	58	10
	Yanlış	32	23	10	16	29	26	26	55
	Bilm.	13	6	6	32	39	35	16	35
65 +	Doğru	50	50	71	25	17	17	50	21
	Yanlış	25	25	4	21	25	33	25	25
	Bilm.	25	25	25	54	58	50	25	54

Tablo 5 incelendiğinde 8 konunun 7’si ile ilgili sorulara doğru cevap verme oranının en yüksek olduğu yaş gruplarının en genç iki yaş grubu olan 18-24 yaş aralığı ile 25-34 yaş aralığı olduğu gözlenmektedir. Geriye kalan son konuda doğru cevap verme oranının en yüksek olduğu grup 55-64 yaş aralığıdır. Buradan Kayseri nüfusunun genç diyebileceğimiz

kısımının finansal okuryazarlık düzeyinin, nüfusun orta yaş ve ileri yaş gruplarında yer alanlara nispeten daha yüksek olduğu çıkarımında bulunulabilir.

Bireylerin eğitim durumları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6: Eğitim Durumuna göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)

		Bölme	Paranın Zaman Değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
İlkokul	Doğru	26	52	59	13	26	28	33	13
	Yanlış	43	26	15	43	28	30	39	35
	Bilm.	31	22	26	44	46	42	28	52
Ortaokul	Doğru	37	60	73	33	26	31	53	10
	Yanlış	50	31	13	29	36	37	23	50
	Bilm.	13	9	14	39	39	32	24	40
Lise	Doğru	59	66	81	44	26	42	61	21
	Yanlış	34	28	11	40	47	36	28	55
	Bilm.	7	6	8	16	27	22	11	24
Üniversite	Doğru	78	81	96	67	48	56	75	26
	Yanlış	21	15	3	25	38	27	17	56
	Bilm.	1	4	1	8	14	17	8	18
Lisansüstü	Doğru	90	100	100	80	80	70	90	10
	Yanlış	10	0	0	20	0	20	10	80
	Bilmiy	0	0	0	0	0	10	0	10

Tablo 6 incelendiğinde 8 konunun 7'si ile ilgili sorulara doğru cevap verme oranının en yüksek olduğu grubun lisansüstü eğitim almış bireylerden oluşan grup olduğu gözlenmektedir. Geriye kalan son konuda doğru cevap verme oranının en yüksek olduğu grup ise üniversite eğitimi almış bireylerden oluşan gruptur. Ayrıca lisansüstü eğitim alan bireylerin öne çıktığı konuların tamamında hemen ardından gelen gruplar sırasıyla üniversite ve lise eğitimi almış bireylerden oluşan gruplardır. Bu durum finansal okuryazarlık düzeyine eğitimin ne derece etki ettiğini açık şekilde gözler önüne sermektedir.

Bireylerin aylık gelirleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7:Aylık Gelire göre Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)

		Bölme	Paranın Zaman Değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
1000 ₺ ve altı	Doğru	42	60	74	37	28	34	54	18
	Yanlış	42	28	8	35	40	35	27	48
	Bilm.	16	12	18	28	32	31	19	34
1.001 ₺ - 2.000 ₺	Doğru	52	68	83	35	26	36	61	18
	Yanlış	39	24	11	38	35	32	25	47
	Bilm.	9	8	6	27	39	32	14	35
2.001 ₺ - 3.000 ₺	Doğru	78	66	94	72	41	56	75	25
	Yanlış	22	31	3	22	44	38	22	59
	Bilm.	0	3	3	6	15	6	3	16
3.001 ₺ - 4.000 ₺	Doğru	77	91	95	68	73	55	73	14
	Yanlış	14	9	0	27	18	27	23	68
	Bilm.	9	0	5	5	9	18	5	18
4.000 ₺ ve üstü	Doğru	70	75	82	54	38	54	62	20
	Yanlış	26	20	12	33	46	29	24	60
	Bilm.	4	5	6	13	16	17	14	20

Tablo 7 incelendiğinde 8 konunun 5'i ile ilgili sorulara doğru cevap verme oranının en yüksek olduğu grubun aylık geliri 2.001 ₺ – 3.000 ₺ arasındaki bireylerden oluşan grup olduğu gözlenmektedir. Geriye kalan 3 konuda doğru cevap verme oranının en yüksek olduğu grup ise aylık geliri 3.001 ₺ – 4.000 ₺ arasındaki bireylerden oluşan grup olmuştur.

Kayseri ilindeki bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti amacıyla uygulanan anketteki 8 konuyla ilgili sorulara bireylerin verdiği cevaplar neticesinde ortaya çıkan veriler Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8: Kayseri İli Finansal Okuryazarlık Düzeyi (%)

	Bölme	Paranın Zaman Değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
Doğru	57	68,25	81,5	45,5	33,5	42,75	60,75	19
Yanlış	33,75	23,75	9,25	33,5	39,25	32,5	25	52,75
Bilmiyorum	9,25	8	9,25	21	27,25	24,75	14,25	28,25

Tablo 8 incelendiğinde Kayseri’deki bireylerin ödenen faiz konusu başta olmak üzere paranın zaman değeri ve enflasyon gibi konularda finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu; ancak bileşik faiz ve çeşitlendirme gibi konularda ise finansal okuryazarlık düzeylerinin oldukça düşük olduğu gözlenmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan çalışmada Kayseri ilindeki bireyler anakütle olarak seçilmiş ve bu bireylerin finansal okuryazarlık seviyeleri OECD’nin küresel kriterleri doğrultusunda ölçülmüştür. Anakütle içerisinde istatistiki örneklem oluşturma teknikleri kullanılarak belirlenen anakütleyi temsil etme nitelik ve niceliğine sahip bireylere yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulanmıştır.

Yapılan çalışmada “Kayseri ilindeki bireylerin finansal okuryazarlık seviyesi nedir?” sorusunun cevabı aranmıştır. Bu amaçla OECD’nin finansal okuryazarlık ölçmek için oluşturduğu kılavuz ve bu konuda son yıllarda yapılmış çalışmalardan faydalanılmıştır. OECD’nin bu konuda oluşturduğu kılavuzda; basit bölme işlemi, paranın zaman değeri, ödenen faiz, basit faiz, bileşik faiz, risk-getiri ilişkisi, enflasyon ve finansal çeşitlendirme başlıklarına yer verilmiştir. Bu konuda yapılan diğer çalışmalardaki ölçekler de bu başlıkları dikkate alarak hazırlanmıştır.

Çalışma başarı ile sonuçlandırılmış ve sonuçlar yukarıdaki tablolarda sunulmuştur. Bundan sonra yapılacak olan finansal okuryazarlık seviyeleri ile demografik özellikler arasında ilişki olup olmadığını istatistiksel metotlarla tespit etmek olacaktır. Bu tespit bize demografik özellikler ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkinin yönü ve şiddeti hakkında fikir verecektir. Bu sayede finansal okuryazarlık seviyesinin artırılması için Kayseri ilinde hangi demografik gruplara ne tür çalışmalar yapılması gerektiği konusunda bilgi sahibi olunabilecektir.

KAYNAKÇA

AICPA. (2016, 2 15). AICPA. AICPA:

<http://www.aicpa.org/Volunteer/FinancialLiteracyResourceCenter/Pages/FinancialLiteracyResourceCenter.aspx> adresinden alındı

Alkaya, A. & Yağlı, İ., (2015). Finansal Okuryazarlık - Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40), 585 - 598.

Cihangir, M. & Ergin, E., (2015). Finansal Okuryazarlığın Temel Düzeyde İncelenmesi: Osmaniye İlinde Ankete Dayalı Bir Araştırma, *The Journal of Academic Social Science*, 3(13), 492-511.

Goel, I., & Khanna, S. R. (2013). Financial Education as Tool to Achieve Financial Literacy. *Eastern Academic Forum*, 338-345.

Remund, D. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy. *The Journal Of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.